

Odborníci vám radí

JAK ZBAVIT ŠTĚNATA NATRVALO ŠKRKAVEK?

Už u druhého vrhu mám problémy s odčervováním štěňat. Podávala jsem léky na odčervení určené pro štěňata (u každého vrhu jiné), ale bez úspěchu. Při následujícím kontrolním odčervení jsou opět začervena. Škrkavek je méně, ale opakovaně se vyskytují. Čím to je a čím mám odčervovat?

B. Horáková, Pardubice

Odpovídá Ivan Stuchlý

– absolvent PŘFUK, věnuje se genetice, parazitologii, výživě psů a některým alternativním metodám léčení, přírodním, vzácným a málo známým plemenům

Domněnka, že použitá léčiva proti škrkavkám byla neúčinná, je mylná. Vysvětlení vyplývá ze složitého vývojového cyklu druhu nejčastěji parazitujícího u psů – škrkavky psí (*Toxocara canis*). Samice klade oplozená vajíčka ve střevě hostitele - psa. Ta se dostávají do vnějšího prostředí s trusem. Podle teploty vzduchu a při vyhovující vlhkosti se v nich zpravidla za 9 až 15 dní vyvíjejí larvy schopné napadnout dalšího, anebo i původního hostitele (hostitel se může nakazit opakovaně). Vajíčka obsahující tzv. invazní larvy se do organismu hostitele dostávají se znečištěnou potravou, ale také například při olizování tlapek, různých předmětů apod. V trávicím traktu hostitele se za pomoci trávicích šťáv uvol-

ňují larvy z vaječných obalů, provrtávají se střevní stěnou a krevním oběhem se nechávají zanést do nejrůznějších vnitřních orgánů, hlavně do plic. V plicích se několikrát svlékají, pronikají stěnami krevních vlásečnic do plicních sklípků a s hlenem, který je obklopuje, se dostávají do dýchacích cest. Dráždí jejich sliznici a nutí tím postiženého jedince ke kašli. Po vykašlání se dostávají do dutiny ústní a jsou spolknuty. A teprve nyní, když se podruhé dostaly do zažívacího ústrojí hostitele, dokončí svůj vývoj a mění se v dospělé schopné dalšího rozmnožování.

Někdy, zejména u starších zvířat, se larvy, které pronikly ze střeva do krevního oběhu, nechávají unášet proudem krve do nejrůznějších orgánů a pravděpodobně do nich také aktivně pronikají. V jiných orgánech než v plicích však nemůže vývoj pokračovat tak, jak bylo popsáno. Larvy, které v nich zůstávají, zvané tělní, ale nehynou, okolní tkáň je obklopi vazivovým obalem a v jejich organismu probíhá látková výměna. Velmi často je tento druh parazitace příčinou alergických potíží hostitele. Za určitých okolností jsou však tělní larvy také schopny dalšího vývoje. Tak je tomu v těle březích fen. V jejich organismu stoupá v období gravidity hladina pohlavních hormonů ze skupiny progesteronů, což larvy aktivuje, „probudí“. Opouštějí cysty a nechávají se krví zanést přes placenty do organismu plodů. Dochází tak k transplacen-

tární nákaze ještě nenarozených štěňat v matčině děloze. Štěňata se pak rodí již zamořená škrkavkami.

Larvy škrkavek, které se dostaly do organismu ještě nenarozených štěňat krevní cestou, se usazují v plicích, svlékají se a po narození štěněte dokončí výše uvedeným způsobem svůj vývoj v dospělé. Protože vývoj, jímž se poslední larvální stadium mění v dospělé, trvá 14 dní, je třeba štěňata odčervit poprvé na škrkavky právě ve věku 14 dní. Působí však pouze na škrkavky, které se nacházejí ve střevě hostitele (štěněte), nikoli na další larvy v plicích nebo na larvy tělní, tj. na extraintestinální (mimo střevo se nacházející) stadia cizopasnika. Zplodiny látkové výměny těch škrkavek, které žijí ve střevě, se vstřebávají střevní výstelkou do krevního oběhu, a to je rozhodující pro další vývoj larev v plicích. Jakmile po odčervení poklesne koncentrace toxických zplodin metabolismu dospělců v krvi, je to pro plicní larvy „upozornění“, že střevo hostitele je volné, že mohou dokončit svůj vývoj, změnit se v dospělé a rozmnožovat se. Odčervěním se tedy aktivují další plicní larvy, které dosud čekaly na svoji příležitost. To se může opakovat i několikrát po sobě, a proto se zdá, že anthelmintika nepůsobí. Pravda však je, že jsou-li štěňata masivně napadená, opakovaným odčervěním se postupně zbavují cizopasníků z plic.

Nitroděložnímu napadení štěňat nezabrání ani obvykle doporučené odčervění fen v první polovině březosti. I u nich, jako u všech jiných psů, působí anthelmintika pouze na stadia intestinální (žijící ve střevě), nikoli na ta, která jsou mimo střevo. Důležité a jedině spolehlivé je proto opakované odčervování malých štěňat ve čtrnáctidenním intervalu do té doby, než jsou škrkavek skutečně prostá, a následné pravidelné odčervování v intervalu čtyř týdnů do půl roku věku a každé tři měsíce po celý další život psa.

PSI OČURÁVAJÍ BYT

Máme 2 psy (amstaf – 8 let, pudl – 8 let). Přítel se jich ujal, když jim byly 4 roky. Původní majitel se o ně dostatečně nestaral, často byl pryč a navíc se chystal přestěhovat. Bydleli tehdy v domě se zahradou a měli přístup kamkoliv. U nás v paneláku zpočátku dost vyváděli, ale postupně se uklidnili. Ale dělají něco snad ještě horšího: očurávají byt. Začal s tím pudl (to už když bydleli v baráku), a přidal se i amstaf. Bohužel musíme zavírat všechny místnosti v bytě, protože už byly

Dotazy a odpovědi

zničeny koberce atd. Byt strašně zapáchá. Dokonce psům dáváme před odchodem pleny, ale sundávají si je a chápu, že jim vadí. Ale opravdu nevíme, jak to jinak vyřešit. Nepomohla by kastrace? Myslíte, že jde o projev hierarchie? Když se občas stalo, že jsme našli loužičky, moc jsme je chválili, ale oni nám to hned zase „vynahrádili“. Ani způsob krátkých odchodů, kdy pes nestihne značkovat a my ho pochválíme, nepomohl. Zkoušeli jsme také jejich oblíbená místa stříkat různými čisticími prostředky, ale oni si našli nová. Psi jsou pravidelně venčeni na dost dlouhých procházkách, a tak se mi nezdá, že by se nestihli vyčurat venku. Kdyby to dělali jen občas, dalo by se to vydržet, ale už to trvá 4 roky a každý den uklízet kaluže moči po celé předstání je opravdu zničující. Máme je moc rádi, ale už opravdu nevíme co dál.

L. Alborová, Olomouc

Odpovídá
MVDr. Hana Žertová
Etologická poradna,
rozbor a řešení nežádoucího
chování psů a koček
e-mail: poruchy@chovani.info

V tomto případě není zcela jasné, zda jde o značkování, nedostatečný návyk k čistotnosti, nebo zda psi močí jen v nepřítomnosti majitelů, což by ukazovalo na tzv. separační úzkost. Podle termínu „kaluže moči“ usuzuji nejspíše na druhou možnost, nasvědčuje tomu i původ obou psů a nezáměr o jejich výchovu předchozím majitelem. Bohužel problém trvá již příliš dlouho a není jisté, zda se takto staří psi naučí respektovat to, co feny a postupně my lidé vštěpujeme malým štěňatům: do pelišku a jeho blízkého okolí se nemočí.

Doporučila bych podobný postup jako u malých štěňat - vyvádět psy na vhodné místo (nejlépe tam, kde močí i ostatní psi z okolí) v tak krátkých intervalech, aby se nestačili pomočit doma (začít např. o víkend, kdy je možnost správně odhadnout dobu). Intervaly se pak postupně prodlužují o čtvrt hodinu, půl hodinu atd. Venku pejsky chválit, doma jejich močení ignorovat, neuklízet před nimi.

Pokud psi močí, jen když jsou sami doma, a pomoci se velice brzy po vašem odchodu, trpí zřejmě strachem z osamění, a to je v případě dvojice psů vážný problém. Tato porucha se těžko odstra-

ňuje i u jednotlivce, se dvěma psy to bude obzvlášť těžké a asi se to neobejde bez léků, které zmírňují strach a usnadňují nácvik. Ten spočívá v postupném přivikání psů na to, že si jich po určité době doma nikdo nevěší, v druhém stupni se psi oddělí od majitelů mříží nebo se uváží tak, aby byli s majitelem jen ve vizuálním, nikoli fyzickém kontaktu. Třetím stupněm je zavření psů v jiné místnosti bytu a posledním, ke kterému se přistupuje, až když psi všechny předchozí stupně zvládli, je postupné opouštění bytu

na stále delší dobu, ale jen tak dlouhou, jakou jsou psi schopni tolerovat.

Ani v případě, že jde o značkování, není pomoc snadná. Zatímco u jednotlivce je kastrace prvním opatřením, u dvou psů – samců by mohla způsobit narušení hierarchie a následně šarvátky. Pokud zvolíte kastraci, doporučuji vykastrovat nejprve toho psa, který zaujímá podřízené místo. Vzhledem k tomu, že u osmiletých psů se dá předpokládat i řada zdravotních příčin tohoto nežádoucího chování, doporučuji v první řadě důkladné klinické vyšetření k vyloučení především diabetu či onemocnění ledvin a dolních močových cest a poté podrobné behaviorální vyšetření. Před podáním léků či kastraci je třeba udělat vše pro odhalení příčiny tohoto jevu.

Vaše dotazy týkající se psů zasílejte na adresu redakce a obálku označte heslem „Poradna“. Ty nejzajímavější zveřejníme.

Aktuálně:

Psi v Thajsku jsou nosiči ptačí chřipky

V souvislosti s virem H5N1, takzvanou ptačí chřipkou neboli „avian flu“, se jako o nosičích a přenašečích viru doposud hovořilo výhradně o divoče žijícím ptactvu a domácí drůbeží. Únorové číslo časopisu NATURE však přináší mimořádně znepokojivou zprávu: v mnoha vesnicích Thajska mohou být virem H5N1 nakaženi i psi a kočky.

Vědci National Institute of Animal Health v Bangkoku nyní zjišťují, zda tito masožravci mohou onemocnění šířit dál. Výzkumný tým pod vedením virologa Sudarata Damrongwatanapokina provedl v loňském roce testy na 629 venkovských psech a 111 kočkách v distriktu Suphan Buri ve středním Thajsku. Z tohoto zkoumaného vzorku mělo 160 psů a 8 koček vytvořeny protilátky na virus H5N1, což znamená, že jím byli v minulosti infikováni. Tímto počtem je velmi znepokojen Albert Osterhaus, virolog z Erasmy university v Rotterdamu. Na Chulalongkorn University v Bangkoku již byl izolován virus z jednoho z nakažených psů.

Vědci měli již dříve podezření, že virem mohou být nakaženy kočkovité šelmy včetně tygrů, ale nyní jde o první vědeckou studii, která tuto skutečnost potvrzuje. Hlavní otázkou, která nyní vědce znepokojuje, je, zda mohou infekci dále šířit. Albert Osterhaus vyvíjí tlak na úředníky FAO (UN Food and Agricultural Organization) a World Organisation for Animal Health, aby důsledně sledovali možný výskyt viru H5N1 u psů, koček a dalších masožravců. Podle jeho názoru jsou suspektní všichni masožravci. Nejde jen o planou nebo přehnanou obavu: Osterhausův výzkumný tým nejen odhalil zasažení virem H5N1 a následné případy úmrtí u koček, ale to, že mohou přenášet virus na další kočky. V lednu pak zveřejnil zprávu, podle níž zjistili virus ptačí chřipky ve výkalech i slinách infikovaných koček; to vede k obavám, že jej také mohou šířit.

Mluvčí Světové zdravotnické organizace (WHO) M. Chengová je ve vyjádření zatím zdrženlivá s tím, že mechanismus přenosu viru na člověka není doposud plně objasněn, ani to, jak dalece se na něm mohou podílet jiná zvířata než drůbež. Podle FAO nebyl zatím zaznamenán žádný případ přenosu viru H5N1 ze psa na člověka. Vysoký úředník FAO Juan Lubroth vyjádřil v této souvislosti přesvědčení, že riziko přenosu není velké; zároveň však připustil, že současná nemožnost sledovat i tuto oblast z důvodu omezených prostředků se v budoucnu může ukázat jako chyba.

(podle zahraničních pramenů M. Císařovský)